

1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: PROJECT

ΘΕΜΑ: ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Υπεύθυνη Καθηγήτρια

Στέλλα Τριανταφύλλου ΠΕ 20

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2014 – 2015

Σε αυτή την εργασία του μαθήματος Project ασχολήθηκαν οι παρακάτω ομάδες:

1^Η ΟΜΑΔΑ

Firefoxes

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ

2^Η ΟΜΑΔΑ

Fans of the Internet

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΦΙΛΙΠΠΙ ΑΝΤΡΙΑΝ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ
ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ
ΧΑΛΛΙΝΤΡΙ ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ	ΒΟΗΘΟΣ ΑΦΙΣΑΣ
ΝΙΞΙΚΙ ΑΡΛΙΝΤΑ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

3^Η ΟΜΑΔΑ

Internet Explorers

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΦΡΑΓΚΕΛΑΚΗ ΔΙΟΝΥΣΙΑ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ ΜΑΡΚΕΛΛΑ	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΡΙΑ
ΣΤΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΒΟΗΘΟΣ ΑΦΙΣΑΣ
ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

4^Η ΟΜΑΔΑ

Hackers

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ	ΒΟΗΘΟΣ ΑΦΙΣΑΣ
ΚΑΡΑΜΠΑΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ
ΚΕΔΙΚΓΙΑΝΝΗΣ ΟΜΗΡΟΣ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ
ΜΑΡΑΓΚΟΥΛΙΑΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

5^Η ΟΜΑΔΑ

Anonymous

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΕΒΑΙ ΚΕΙΤΛΙΝ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ
ΣΟΥΛΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΩΥΣΙΑΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ
ΜΠΑΦΑΤΑΚΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ	ΒΟΗΘΟΣ ΑΦΙΣΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει δημιουργήσει πολλές νέες εφαρμογές που διευκολύνουν τη ζωή μας αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν πιθανούς κινδύνους για την ιδιωτικότητά μας. Πρέπει πια να είμαστε περισσότερο ενημερωμένοι για το ποια είναι τα απαραίτητα μέτρα που πρέπει να πάρουμε για την ασφαλή πλοήγηση μας στο διαδίκτυο. Σημαντικό είναι να γνωρίζουμε πώς θα αντιμετωπίσουμε περιπτώσεις ενόχλησης από αγνώστους στο διαδίκτυο και πώς πρέπει να είναι η συμπεριφορά μας σ' αυτό. Στην περίπτωση που αντιληφθούμε κάποιο επικίνδυνο αρχείο το οποίο βλάπτει την ιδιωτικότητά μας ή μας προσβάλλει ή μας βρίζει, καλό θα είναι να απευθυνθούμε σε κάποιους ασφαλείς ιστότοπους που μπορούμε να ενημερωθούμε καθώς και στα πιο κοντινά μας πρόσωπα γονείς και καθηγητές. Επειδή ο κόσμος του διαδικτύου είναι ανοικτός σε όλους, καλούς και κακούς η συχνή και έγκυρη ενημέρωση, μπορεί να λειτουργήσει προληπτικά και σε μεγάλο βαθμό!!!

Η εργασία μας αναλύεται σε 3 ενότητες

Στην **Α' ενότητα** ασχοληθήκαμε με δραστηριότητες επικοινωνίας - αυτογνωσίας - ανάδυσης και έκφρασης επιθυμιών - ενεργητικής ακρόασης. Οι δραστηριότητες αυτές μας βοήθησαν να γνωρίσουμε καλύτερα τα χαρακτηριστικά και προτερήματα του εαυτού μας καθώς και τα μειονεκτήματά μας. Μας δόθηκε η δυνατότητα μέσα από το παιχνίδι να συνεργαστούμε με τους συμμαθητές μας και να αναπτύξουμε συναισθηματική ή πνευματική υγεία καθώς και ικανότητες συνεργατικής μάθησης.

Στην **Β' ενότητα** ασχοληθήκαμε με το κυρίως θέμα μας που είναι η ασφάλεια στο διαδίκτυο. Απαντήσαμε σε ερωτήματα που έχουν σχέση με το πώς θα χρησιμοποιήσουμε τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη χρησιμοποίησή του. Από τα ερωτηματολόγια που μοιράσαμε στους συμμαθητές μας την μικρή μας έρευνα, κάναμε τις μετρήσεις μας, φτιάξαμε τα γραφήματά μας, και τέλος κάναμε τις επισημάνσεις μας.

Στην **Γ' ενότητα** ασχοληθήκαμε με το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού. Δόθηκε ο ορισμός του φαινομένου και οι αιτίες που το προκαλούν. Μελετήσαμε και γράψαμε για τις μορφές της ενδοσχολικής βίας και τις μορφές του διαδικτυακού εκφοβισμού.

Επίσης αναφερθήκαμε στους τρόπους επίλυσης και αντιμετώπισης του φαινομένου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

Δραστηριότητες επικοινωνίας - αυτογνωσίας -ανάδυσης και έκφρασης επιθυμιών - ενεργητικής ακρόασης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να χωριστούν σε δύο ισάριθμες σειρές και δίνει την οδηγία "Χωρίς να μιλάτε φτιάξτε τη σειρά σας ανάλογα με το μήνα και ημερομηνία που έχετε γεννηθεί με πρώτο όποιος γεννήθηκε τον Ιανουάριο και τελευταίο όποιος γεννήθηκε το Δεκέμβριο"

Οι μαθητές με παντομίμα έφτιαξαν την αντίστοιχη σειρά τους, διασκέδασαν, έμαθαν ένα ακόμη στοιχείο για τους συμμαθητές τους και επικοινωνώνησαν με ένα διαφορετικό τρόπο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σχηματίσουν ένα κύκλο. Η εκπαιδευτικός κρατάει ένα μπαλάκι στέλνει το μπαλάκι στο κάθε παιδί και ζητάει να πει το κάθε ένα κάτι που του αρέσει. Στη συνέχεια γίνεται το ίδιο για κάτι που δεν του αρέσει. Αυτό μπορεί να συνεχιστεί και για άλλα θέματα..

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Δραστηριότητα που αναπτύσσει την ικανότητα ο μαθητής να διερευνά τις πτυχές και τα χαρακτηριστικά του εαυτού του.

Συμπλήρωση Ελλιπών Προτάσεων

Φιλία σημαίνει.....

Αυτό που μου αρέσει να κάνω με τους φίλους μου είναι.....

Αυτό που μου αρέσει να κάνω με τον αγαπημένο μου φίλο είναι.....

Γελάω πολύ με τους φίλους μου όταν.....

Νιώθω απογοήτευση όταν οι φίλοι μου.....

Το πρόσωπο το οποίο θαυμάζω περισσότερο από όλους στο σχολείο είναι.....

Αυτό που θα ήθελα να αλλάζε στο σχολείο μου είναι.....

Αυτό που μου αρέσει στην περιοχή που μένω είναι.....

Αυτό που δεν μου αρέσει στην περιοχή που μένω είναι.....

Αυτό που θαυμάζω στους γονείς μου είναι.....

Θυμώνω με την οικογένεια μου όταν.....

Είμαι περήφανος/η για τον εαυτό μου όταν.....

Ο φόβος που θα ήθελα να ξεπεράσω είναι.....

Ο στόχος που έχω βάλει να πετύχω πρόσφατα είναι.....

Αυτό που δεν θα μου άρεσε να ξανακάνω είναι.....

Το αγαπημένο μου χόμπι είναι.....

Όταν μεγαλώσω θα ήθελα να γίνω.....

Όταν ήρθα για πρώτη φορά στο σχολείο αισθάνθηκα.....

Νιώθω αδύναμος/η όταν.....

Ανησυχώ όταν.....

Το αγαπημένο μου βιβλίο είναι.....

Η πιο αγαπημένη μου εποχή του χρόνου είναι.....

Ο πιο αγαπημένος μου ηθοποιός είναι.....

Η πιο αγαπημένη μου ώρα στο σχολείο είναι.....

Αυτό που αισθάνομαι για το μέλλον είναι.....

Αυτό που αισθάνομαι για τους πολέμους που γίνονται πάνω στη γη είναι.....

Αυτό που αισθάνομαι για την μόλυνση της ατμόσφαιρας είναι.....

Φοβήθηκα πολύ όταν.....

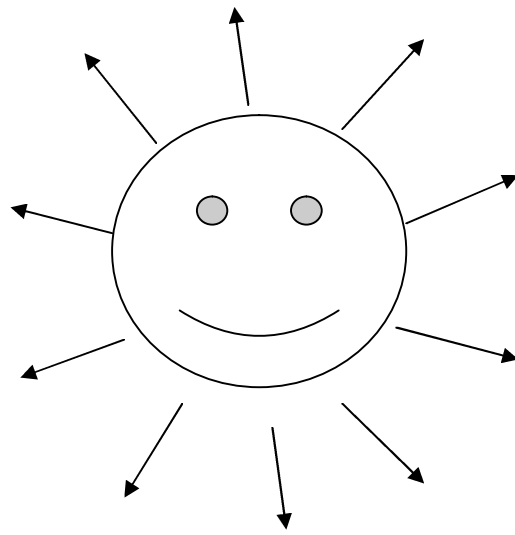
Η ειρήνη στον κόσμο μπορεί να επιτευχθεί όταν.....

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

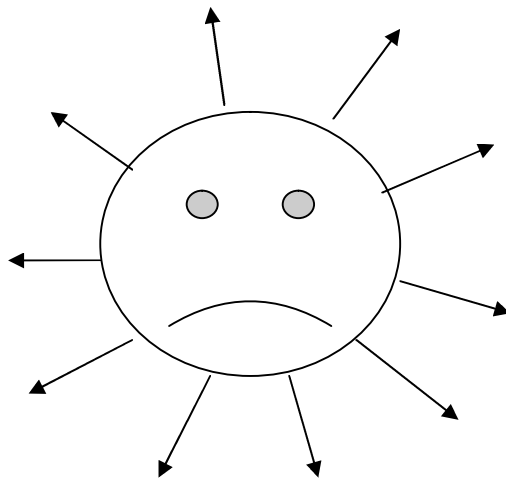
ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΤΗΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΑΚΙ

Δραστηριότητα που αναπτύσσει ικανότητα αυτογνωσίας (ατομικά) και επικοινωνίας (ομαδικά)

1. Να σημειώσετε στο χαμογελαστό προσωπάκι αυτά που σας κάνουν χαρούμενο/νη

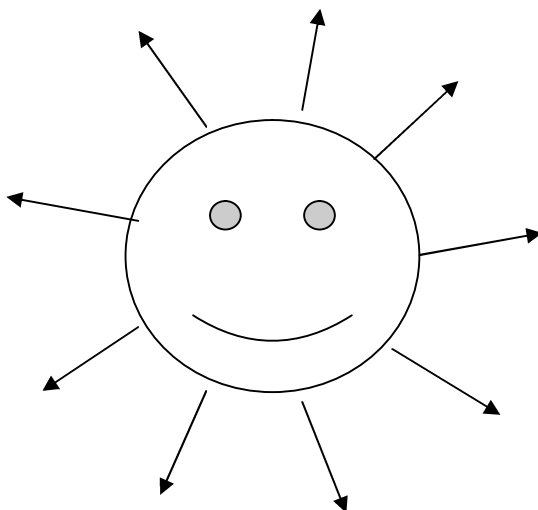
2. Να σημειώσετε στο λυπημένο προσωπάκι αυτά που σας κάνουν λυπημένο/νη

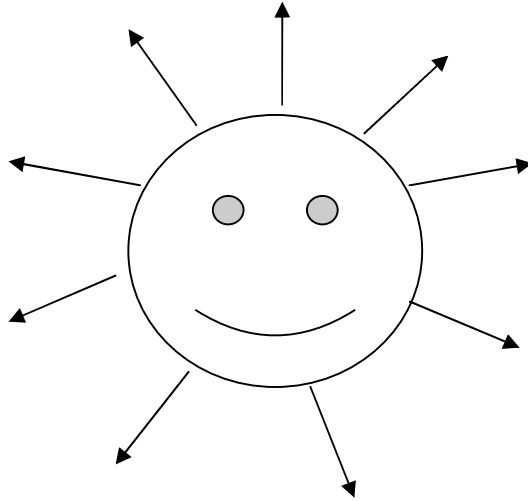
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

ΠΡΟΤΕΡΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

1. Να σημειώσετε κάποια προτερήματα σας στο παρακάτω προσωπάκι:

2. Να σημειώσετε κάποια μειονεκτήματα σας στο παρακάτω προσωπάκι:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6

ΤΙ ΕΚΤΙΜΩ

Ταξινομήστε τις παρακάτω αξίες με σειρά σημαντικότητας για τον εαυτό σας

1. .... ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ (ευθύτητα και αξιοπιστία)
2. .... ΠΟΛΛΑ ΧΡΗΜΑΤΑ
3. .... ΣΥΝΑΡΤΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ (δραστηριότητα, διασκέδαση)
4. .... ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (χωρίς πολέμους)
5. .... ΥΓΕΙΑ (σωματική και ψυχική)
6. .... ΘΡΗΣΚΕΙΑ (θρησκευτική πίστη)
7. .... ΑΥΤΟΣΕΒΑΣΜΟΣ (σεβασμός και αποδοχή του εαυτού)
8. .... ΦΙΛΙΑ (στενοί φίλοι - αφοσίωση σε αυτούς)
9. .... ΕΥΦΥΙΑ (εξυπνάδα - μόρφωση)
10. .... ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ (οικογενειακοί δεσμοί)
11. .... ΙΣΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (ισότητα στον κόσμο)
12. .... (άλλη σημαντική για σένα αξία)
13. .... (άλλη σημαντική για σένα αξία)

Οι τρεις πιο σημαντικές αξίες του φυλλαδίου για μένα είναι:

Η λιγότερο σημαντική αξία του φυλλαδίου για μένα είναι:

Έμαθα ότι.....

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7

ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΑΖΛ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ποιο είναι το θέμα μας και γιατί το επιλέξαμε

Το διαδίκτυο αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο μάθησης, εκπαίδευσης, ενημέρωσης, ψυχαγωγίας και επικοινωνίας τόσο για μας τα παιδιά αλλά και για τους ενήλικες.

Όπως κάθε εργαλείο έτσι και το Διαδίκτυο διέπεται από κανόνες χρήσης που οφείλουμε να ακολουθούμε για να το χρησιμοποιούμε σωστά και με ασφάλεια.

Εμείς τα παιδιά του μαθήματος Project επιλέξαμε αυτό το θέμα για να μπορέσουμε να χρησιμοποιήσουμε το διαδίκτυο με πιο σωστό τρόπο αλλά και να μάθουμε περισσότερα πράγματα για την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο, γιατί ο κόσμος του διαδικτύου είναι ανοικτός σε όλους, καλούς και κακούς !!

Ερωτήματα που μελετήσαμε:

Α΄ ΟΜΑΔΑ

A) Ποια είναι τα απαραίτητα μέτρα που πρέπει να πάρουμε για την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο;

Για την ασφάλειά μας στο διαδίκτυο θα πρέπει να κρατάμε κάποια μέτρα αυτά είναι τα παρακάτω:

- 1) Κρατάμε πάντοτε μυστικό τον κωδικό πρόσβασής μας του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από όλους. Αν καταλάβουμε ότι κάποιος έμαθε τον κωδικό μας, τον αλλάζουμε αμέσως. Προσπαθούμε να έχουμε ένα κωδικό πρόσβασης τον οποίο δεν μπορεί εύκολα να μαντέψει κάποιος (ισχυρός κωδικός).
- 2) Θα πρέπει να αποφεύγουμε τις ιστοσελίδες για τους «άνω των 18 ετών». Είναι καλύτερα να ανακαλύπτουμε ιστοσελίδες με επιμορφωτικό, ψυχαγωγικό και ενημερωτικό περιεχόμενο ανάλογο με την ηλικία και τα ενδιαφέροντά μας.
- 3) Είναι σημαντικό για μας να μην ανοίγουμε ηλεκτρονικά μήνυμα που λάβαμε από αγνώστους. Τα μηνύματα αυτά μπορεί να μεταδώσουν ιούς στον υπολογιστή μας και αυτό μπορεί να προκαλέσει απώλεια των αρχείων ή και καταστροφή του υπολογιστή μας!! Υπάρχουν προγράμματα φιλτραρίσματος της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας για να λαμβάνουμε μόνο τα μηνύματα που επιθυμούμε.

- 4) Όταν μιλάμε σε κάποιο chatroom θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και να μη δίνουμε τα προσωπικά μας στοιχεία, όπως την διεύθυνσή μας, το τηλέφωνο μας ή την διεύθυνση του σπιτιού μας.
- 5) Δεν θα πρέπει να συναντάμε αγνώστους που γνωρίσαμε στο διαδίκτυο. Εάν θελήσουμε να συναντήσουμε κάποιον θα πρέπει να συνοδευόμαστε από κάποιο πρόσωπο που εμπιστευόμαστε όπως οι γονείς μας και πάντα σε δημόσιο χώρο.

Συμβουλές για τον Η/Υ μας

- ♣ Αν χρησιμοποιούμε κάποιο δωρεάν λογαριασμό webmail, hot mail, gmail, yahoo κ.λ.π. μπορούμε να μπούμε στις ρυθμίσεις του e-mail και να ενεργοποιήσουμε την προστασία από ανεπιθύμητα μηνύματα. Αλλιώς, μπορούμε να επικοινωνήσουμε με τον πάροχο διαδικτυακών υπηρεσιών ISP για να ενημερωθούμε για τα εργαλεία που μας παρέχει.
- ♣ Αν συνεχώς λαμβάνουμε ανεπιθύμητα μηνύματα μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τον αποστολέα αυτό ως «ανεπιθύμητο» και να μπλοκάρουμε τα μηνύματα του στο μέλλον. Έτσι αυτά τα μηνύματα θα απορρίπτονται αυτόματα. Επίσης η υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρέχει βοήθεια για αυτά τα θέματα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε.
- ♣ Για να μη λαμβάνουμε ανεπιθύμητα μηνύματα καλό θα ήταν να μην δημοσιεύουμε τη διεύθυνσή μας στο διαδίκτυο, ούτε να απαντάμε σε μηνύματα αλυσίδες. Επίσης δεν θα πρέπει να απαντάμε στα μηνύματα spam ή να τα προωθούμε γιατί απλά επιβεβαιώνουμε ότι η διεύθυνσή μας είναι ενεργή και υπάρχει.
- ♣ Μπορούμε επίσης να «καλύψουμε» την διεύθυνσή μας στις ιστοσελίδες ώστε να μην τις εντοπίζουν τα προγράμματα αναζήτησης e-mail που χρησιμοποιούν οι αποστολείς spam. Μπορούμε δηλ. να κάνουμε χρήση γραφικών αντί για απλό κείμενο ή να γράψουμε π.χ. giorgosdotmegasatmaildotgr αντί για giorgos.megas@mail.gr .
- ♣ Τέλος, μπορούμε να έχουμε μία διεύθυνση που θα χρησιμοποιούμε μόνο για εγγραφή σε διαδικτυακές υπηρεσίες (π.χ. sing - up σε sites). Να έχουμε υπόψη μας ότι κάθε φορά που δίνουμε το mail μας σε μία διαδικτυακή φόρμα συμφωνούμε και με τα ψιλά γράμματα (αυτά που διαβάζονται με τα **κυάλια**). Γι' αυτό, πάρτε το μεγενθυτικό φακό και διαβάστε πριν καταχωρήσετε. Εάν δεν σας αρέσουν αυτά που διαβάζετε, καλό θα είναι να μη δώσετε το e-mail σας.

Β' ΟΜΑΔΑ

Β) Με ποιους τρόπους μπορούμε να προστατευτούμε από διαδικτυακές διαφθορές;

Το διαδίκτυο αποτελεί ένα χώρο δράσης για τους διαδικτυακούς διαφθορείς οι οποίοι μέσω των ομάδων συζήτησης επιδιώκουν τη συνομιλία με ανήλικους χρήστες. Η ανωνυμία αποτελεί την ανάπτυξη οικειότητας, την ψευδαίσθηση της ασφάλειας που παρασύρει τα παιδιά με εύκολο τρόπο. Οι διαφθορείς εκμεταλλεύονται την ανωνυμία τους για να προσεγγίσουν νεαρά άτομα μέσω της στοργής, της ευγένειας ακόμη και δώρων αφού συχνά διαθέτουν χρόνο, χρήμα και ενέργεια σε αυτή τους την προσπάθεια.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να προστατευτούμε και να ενημερωθούμε για τους διαδικτυακούς διαφθορείς:

- 1) Υπάρχουν εργαλεία ελεγχόμενης πρόσβασης σε ιστοσελίδες με παράνομο ή ακατάλληλο περιεχόμενο. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες περιεχομένου:
  - ♣ Aggressive (σελίδες που ελέγχουν την επιθετική συμπεριφορά και τον ρατσισμό)
  - ♣ Violence (σελίδες που προωθούν την βία)
  - ♣ Gambling (σελίδες που προωθούν τα τυχερά παιχνίδια - τσόγος)
  - ♣ Porn (σελίδες με πορνογραφικό υλικό)
  - ♣ Drugs (σελίδες που προωθούν τα ναρκωτικά)
- 2) Υπάρχουν προγράμματα ασφαλείας για τον υπολογιστή σας και που χρειάζονται συνεχή αναβάθμιση. Αυτά είναι τα παρακάτω:
  - ♣ Οι νεότερες εκδόσεις των Windows προσφέρουν ενσωματωμένο πρόγραμμα firewall (τείχος προστασίας)
  - ♣ Χρησιμοποιήστε ένα φίλτρο ανεπιθύμητων μηνυμάτων (spam). Ρυθμίστε το πρόγραμμα προστασίας από ιούς ώστε να ανιχνεύει όλα τα εισερχόμενα αρχεία και τα συνημμένα των ηλεκτρονικών μηνυμάτων πριν τα ανοίξετε.
  - ♣ Εγκαταστήστε τη χρήση φίλτρου ηλεκτρονικού «ψαρέματος», αυτό διατίθεται στις τελευταίες εκδόσεις των λειτουργικών συστημάτων.

- ♣ Εάν ο πάροχος υπηρεσιών (ISP) δεν προσφέρει προστασία από υποκλοπές αναζητήστε την περίπτωση του Microsoft Windows Anti-Spyware ή λογισμικού προστασίας από υποκλοπή άλλων εταιρειών.
  - ♣ Επίσης μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μηχανές αναζήτησης για παιδιά (π.χ. Kid Zui)
- 3) Επίσης οι γονείς μπορούν να προστατεύσουν τα παιδιά τους γιατί τα προγράμματα πλοήγησης δημιουργούν προσωρινά αντίγραφα των ιστοσελίδων. Έτσι μπορούν αυτοί να ελέγχουν και να προβάλλουν τα αρχεία του browser.

Ρυθμίσεις

- ♣ Πηγαίνετε Internet Explorer → Tools → Internet Options
- ♣ Καρτέλα General → Temporary Internet Files → Settings
- ♣ Στην περιοχή Temporary Internet files folder κάντε κλικ στο κουμπί View Files.

Με τα παραπάνω μπορούν οι γονείς να δουν τις ιστοσελίδες που το παιδί τους επισκέφτηκε πιο πρόσφατα. Επίσης μπορούμε να δούμε εικόνες ή αρχεία cookies (προσωπικά στοιχεία χρήστη που χρησιμοποιούνται από τις ιστοσελίδες για την διευκόλυνση της πλοήγησής του).

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Γ) Ποια θα πρέπει να είναι η συμπεριφορά μας στο διαδίκτυο:

Η συμπεριφορά μας στο διαδίκτυο θα πρέπει να συμφωνεί με τα παρακάτω:

- 1) Δεν θα πρέπει να αναρτούμε και να μεταδίδουμε οποιοδήποτε περιεχόμενο είναι παράνομο, ενοχλητικό, δυσφημιστικό, προσβλητικό, απειλητικό, άσεμνο, λανθασμένο, συκοφαντικό ή δεν σέβεται το απόρρητο κάποιου άλλου ατόμου.
- 2) Δεν θα πρέπει να αναρτούμε ή να μεταδίδουμε περιεχόμενο χρήστη που παραβιάζει την πνευματική του ιδιοκτησία, εμπορικό σήμα, εμπορικό μυστικό, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή άλλο δικαίωμα ιδιοκτησίας
- 3) Δεν υπάρχει λόγος να αναρτάτε ή διαδίδετε ιούς ή άλλα επιβλαβή ή καταστρεπτικά αρχεία, κώδικες ή προγράμματα.

- 4) Δεν είναι σωστή συμπεριφορά να διαδίδετε ανεπιθύμητη αλληλογραφία ή άλλο τύπο μαζικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων σε άτομα που δεν έχουν συμφωνήσει γι' αυτό.
- 5) Να μην προσβάλλετε την προσωπικότητα ή προκαλείτε ζημία στους άλλους χρήστες, τους βρίζετε, τους προσβάλλετε, τους γελοιοποιείτε, τους κοροϊδεύετε, τους παρακολουθείτε ηλεκτρονικά ή τους παρενοχλείτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.
- 6) Να μη συλλέγετε ή αποθηκεύετε προσωπικά δεδομένα άλλων χρηστών.
- 7) Να μην επιλέγετε όνομα χρήστη που είναι χυδαίο ή άσεμνο ή που παρουσιάζει εσφαλμένη εικόνα για εσάς στους άλλους χρήστες.
- 8) Μπορείτε να αναρτάτε φωτογραφίες άλλων (χωρίς παραποίηση αυτών) μόνο με την άδεια τους.
- 9) Τέλος, καλό θα είναι να κρατάμε μυστικούς τους κωδικούς που χρησιμοποιούμε . Θα πρέπει για οποιαδήποτε διαδικτυακή εφαρμογή που δουλεύουμε να αλλάζουμε τακτικά τους κωδικούς μας. Δεν θα πρέπει οπωσδήποτε να κάνουμε γνωστά τον αριθμό τηλεφώνου μας, την διεύθυνση του σπιτιού ή του σχολείου μας.

Δ' ΟΜΑΔΑ

Δ) Πώς αντιμετωπίζουμε περιπτώσεις ενόχλησης από αγνώστους στο διαδίκτυο;

Στην περίπτωση που κάποιος μιλώντας ή γράφοντας ή αναρτώντας φωτογραφίες στο διαδίκτυο, μας προσβάλλει ή μας ενοχλεί ή αποκαλύπτει για μας πράγματα που δεν θέλουμε κάνουμε τα παρακάτω:

Το λέμε στους μεγαλύτερους μας , γονείς ή δασκάλους

Στην Ελλάδα, έχει δημιουργηθεί μια ομάδα διαχείρισης καταγγελιών στην διεύθυνση <http://www.safeline.gr/> η οποία αποτελείται από διάφορους ελληνικούς φορείς, με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεν απαντάμε σε μηνύματα σκοπός των οποίων είναι να μας παρενοχλήσουν ή να μας αναστατώσουν. Κάτι τέτοιο θα ενθαρρύνει κατά πάσα πιθανότητα τον αποστολέα.

Κάνουμε αποκλεισμό στον αποστολέα. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να ανεχόμαστε κάποιον που μας παρενοχλεί - κάνουμε αποκλεισμό στους ανεπιθύμητους αποστολείς!!!

Κρατάμε το μήνυμα. Δεν είναι απαραίτητο να το διαβάσουμε, το κρατάμε όμως ως αποδεικτικό παρενόχλησης. Είναι σημαντικό να έχουμε το αποδεικτικό στα χέρια μας όταν ζητήσουμε βοήθεια ή θελήσουμε να κάνουμε καταγγελία.

Αναφέρουμε προβλήματα σε άτομα που μπορούν να αναλάβουν δράση. Μπορούμε να πάρουμε τον έλεγχο φροντίζοντας να μην ανεχόμαστε προσβλητικό περιεχόμενο ή καταγγέλλουμε στους ιδιοκτήτες της ιστοσελίδας όπου συναντήσαμε τέτοιο περιεχόμενο.

Είναι λογικό στις μέρες μας να δεχόμαστε την επιθετικότητα των συνανθρώπων μας είτε ψηφιακά είτε όχι και πρέπει να μάθουμε να την αντιμετωπίζουμε και να την διαχειριζόμαστε .

Δεν γίνεται να ζούμε σε αποστειρωμένο περιβάλλον!!

Ε΄ΟΜΑΔΑ

Ε) Ποιοι είναι οι τόποι με θέματα για την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο και πώς μπορούμε να προφυλαχτούμε από το κατέβασμα επικίνδυνων αρχείων και επίσκεψη ιστοσελίδων (χαρακτηριστικά επικίνδυνων ιστότοπων)

- Ιστότοποι με θέματα για την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο είναι οι παρακάτω:
- <http://www.ed.gov> U.S. Department of Education
- <http://www.protectkids.com> Protectkids.com is the Internet safety website of Enough.org
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Ασφάλεια Διαδικτύου:
http://www.schools.ac.cy/asfaleia_diadiktyo/index.html
- Cyber Ethics - Κυπριακό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου:
<http://www.cyberethics.info>
- Safer Internet (EU) - Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κέντρων Ασφαλούς Διαδικτύου:
<http://www.saferinternet.org>
- Safer Internet GR - Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Ελλάδας:
<http://www.saferinternet.gr>
- Ενημερωτικός Κόμβος Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου:
<http://internet-safety.sch.gr/>
- Cytasafety:
<http://www.cytasafety.com.cy/>
- Ασφάλεια στο σπίτι (Microsoft-EL):
<http://www.microsoft.com/hellas/protect/>
- Ασφάλεια στο σπίτι (Microsoft - EN):
<http://www.microsoft.com/protect/default.aspx>
- PEGI Pan European Game Information - Πανερωπαϊκό Σύστημα Πληροφόρησης για τα Ηλεκτρονικά Παιχνίδια:
<http://www.pegi.info/cy/>

- Εκπαιδευτική πύλη Υπ. Π. Ελλάδας:
http://www.e-yliko.gr/htmls/pc_use/safety.aspx
- Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Κύπρου:
http://www.dataprotection.gov.cy/dataprotection/dataprotection.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument
- Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα Ελλάδας:
http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,97846&_dad=portal&_schema=PORTA
- <http://internet-safety.sch.gr/GKAL> Συμμαχία για τα δικαιώματα του παιδιού στο διαδίκτυο.
- www.hellenicpolice.gr Διεύθυνση δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος

Θα πρέπει να προστατευόμαστε από τις επικίνδυνες ιστοσελίδες προσέχοντας τα παρακάτω:

Δυστυχώς, στο internet είναι πιο δύσκολο να ξεχωρίσουμε τις κακοτοπιές. Ένας καλός τρόπος είναι το πρόγραμμα Web of Trust. Πρόκειται για ένα Plugin με εκδόσεις για όλους τους μεγάλους browser, που αν πάτε να μπείτε σε ένα "επικίνδυνο" site θα σας ενημερώσει... Θα πρέπει να προσέχουμε τα αρχεία που τρέχουμε!!! Αν ένα αρχείο υποτίθεται είναι εικόνα, βίντεο ή τραγούδι αλλά έχει κατάληξη .exe, .com, .bat, .js ή .vbs, ο μόνος λόγος να το τρέξουμε είναι αν θέλουμε να δώσουμε δουλειά στον τεχνικό υπολογιστών της γειτονιάς μας. Φροντίζουμε λοιπόν, να έχουμε πάντα ορατές τις καταλήξεις. Επίσης, προσοχή στα αρχεία τύπου photos.jpg.exe. Μόνο τα τελευταία γράμματα μετράνε σαν κατάληξη. Επίσης αυτό ισχύει δυο φορές περισσότερο στα αρχεία που έρχονται attached σε e-mail. Εμείς θα σας συμβουλεύαμε, αν δεν έχει να κάνει το attachment με κάτι σημαντικό που περιμένατε να σας στείλουν, να μην το ανοίξετε. Δεν θα πάθουμε τίποτα αν δεν δούμε το power point που μας έστειλε η γιαγιά μας με τα 7 θαύματα του κόσμου και σίγουρα δεν θα πάθουμε τίποτα αν δεν το στείλουμε σε 30 ανθρώπους μέσα στα επόμενα 30 δευτερόλεπτα. Αν θέλουμε οπωσδήποτε να το ανοίξουμε σκανάρετέ το πρώτα. Αλλιώς, ας μη παραπονιόμαστε αν ανοίξει ο ιός ως ολυμπιακή φλόγα και σας κάψει το σκληρό.

Οι απατεώνες του Internet δεν είναι ηλίθιοι, ξέρουν πως να παίζουν με τις ελπίδες μας. Δήθεν μας παρέχουν αυτό που ξέρουν ότι θα θέλαμε (και το οποίο συνήθως είναι αδύνατον), και εμείς πέφτουμε στην παγίδα τους.

Ας μην υποτιμάμε τη νοημοσύνη μας.....

Η επίσκεψή μας στο Υπουργείο Παιδείας

ΟΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΜΑΣ !!!

Στις 4 Δεκεμβρίου του 2014 πήγαμε με την τάξη του Project μια εκδρομή στο Υπουργείο Παιδείας για να παρακολουθήσουμε ένα πρόγραμμα με θέμα την ασφάλεια του διαδικτύου. Ήταν πολύ σημαντική αυτή η εκδρομή, επειδή χάρη σ' αυτή μάθαμε να είμαστε ιδιαίτερα επιφυλακτικοί όταν χρησιμοποιούμε μέσα κοινωνικής δικτύωσης κι επίσης να υποπτευόμαστε τους τυχόν ιούς στα προγράμματα. Γι' αυτό, αυτή η εκδρομή ήταν από τις πιο εποικοδομητικές που έχω πάει ποτέ !!!!!

Σπυρόπουλος Δημήτρης

Στις 4 Δεκεμβρίου 2014 στο μάθημα project του σχολείου μας με θέμα «Ασφάλεια στο διαδίκτυο» πραγματοποιήθηκε ενημερωτική εκπαιδευτική επίσκεψη στο Υπουργείο Παιδείας. Μάθαμε πολλές χρήσιμες πληροφορίες γύρω από το θέμα της ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο. Είδαμε βίντεο, ασχοληθήκαμε με δραστηριότητες, παίξαμε παιχνίδια και πάνω απ' όλα μάθαμε. Αυτή η προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας να μας ενημερώσει για τους κινδύνους που υπάρχουν στο διαδίκτυο είχε ένα πολύ χρήσιμο αποτέλεσμα. Ευχαριστούμε πολύ την διευθύντριά μας τους καθηγητές μας, και την καθηγήτριά μας κ. Τριανταφύλλου που μας έδωσαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε αυτό το σπουδαίο πρόγραμμα.

Μαρκέλλα Σαραντίδη

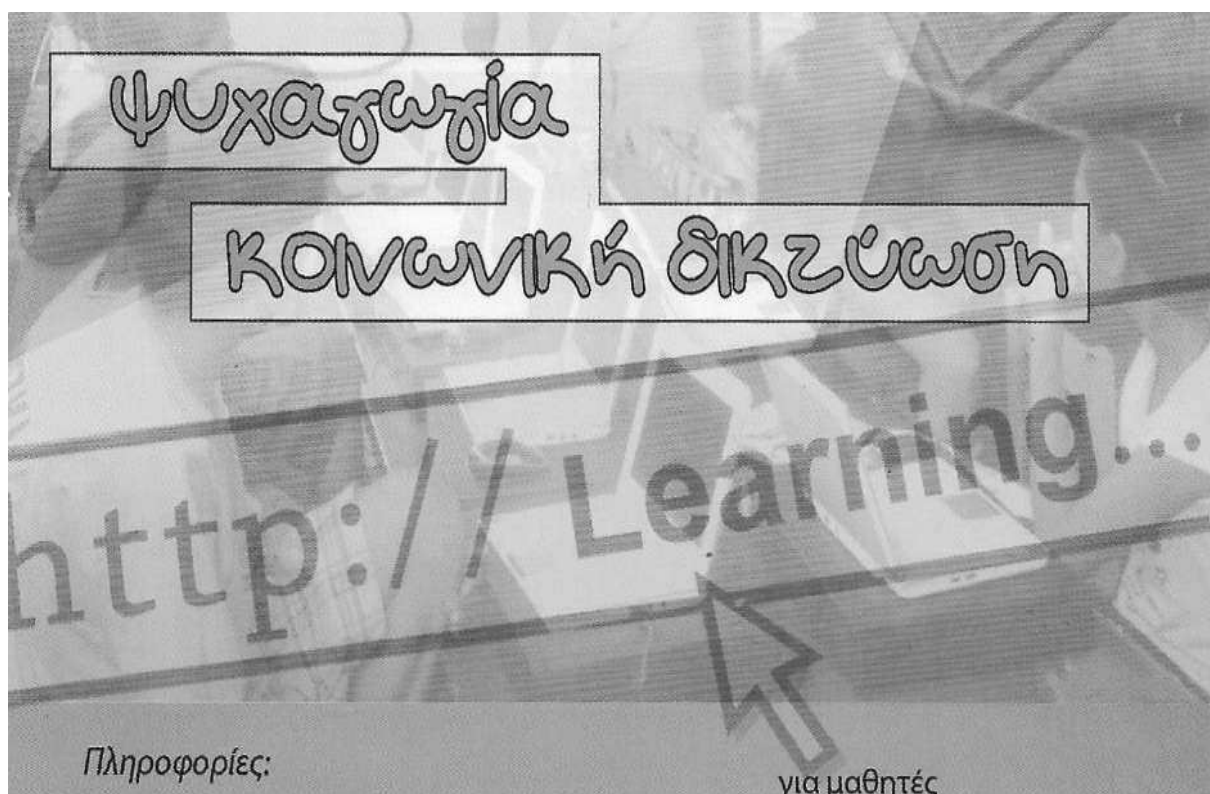

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

“Η Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη σας προσκαλεί σε μια εκπαιδευτική επίσκεψη με θέμα: «Το διαδίκτυο στη ζωή μας”.

Το διαδίκτυο στη ζωή μας

210-3442551Ε'

ΣΤ' Δημοτικού και Γυμνασίου
Νομού Αττικής

<http://workshops.minedu.gov.gr/>

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΦΙΣΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

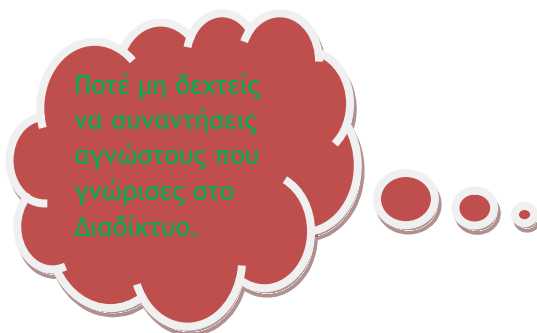
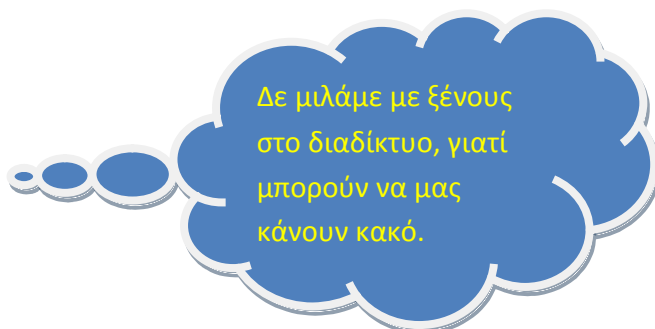
ΔΕ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΜΑΣ. **ΚΑΤΑΓΓΕΛΟΥΜΕ**
ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΕΝ ΜΙΛΑΜΕ ΣΕ ΑΓΝΩΣΤΟΥΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το Διαδίκτυο είναι σήμερα καθημερινό εργαλείο στη ζωή μας. Από μικρή ηλικία τα παιδιά έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο και το θεωρούν ως μια αγαπημένη απασχόλησή τους. Εκτός από την πληροφόρηση το διαδίκτυο μας βοηθάει σχετικά με τα σημαντικότερα ζητήματα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο.

Να έχετε πάντα υπόψη σας ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύετε στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης είναι ευρέως προσπελάσιμες, επομένως, καλό θα ήταν να μην παρέχετε στοιχεία και φωτογραφίες που θα σας έφερναν σε δύσκολη θέση. Ακόμα και όταν διαγράψετε το διαδικτυακό προφίλ σας πολλές πληροφορίες δεν αφαιρούνται και ενδέχεται επίσης να τις συναντήσετε και αλλού στο Διαδίκτυο.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΦΡΑΓΚΕΛΑΚΗ

ΜΑΡΚΕΛΑ ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

ΓΟΝΕΙΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΜΑΘΗΤΕΣ

ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ !!!

Η μικρή μας έρευνα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. Φύλο:

A. Αγόρι B. Κορίτσι

2. Πόσο συχνά χρησιμοποιείς το διαδίκτυο;

A. Κάθε μέρα B. Πάνω από μία φορά την εβδομάδα Γ. Μία φορά την εβδομάδα Δ. Λιγότερο από μία φορά τον μήνα E. Καθόλου

3. Από ποια ηλικία άρχισες να χρησιμοποιείς κάποια σελίδα στο διαδίκτυο;

A. 8-9 B. 10-11

4. Γνωρίζεις προσωπικά όλους τους διαδικτυακούς σου φίλους;

A. Ναι B. Όχι

5. Μιλάς με αγνώστους μέσω της σελίδας σου στο διαδίκτυο;

A. Ναι B. Όχι

6. Ανεβάζετε προσωπικές σας φωτογραφίες σας σε sites κοινωνικής δικτύωσης;

A. Ναι B. Όχι

7. Πόσο συχνά χρησιμοποιείς:

	Κάθε μέρα	Πάνω από 1 φορά την εβδομάδα	1 φορά την εβδομάδα	1 φορά τον μήνα	Λιγότερο από μία φορά την εβδομάδα
Chat rooms(MSN, Yahoo)					
Ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης (Facebook,					

MySpace, Twitter)					
Μουσική					
Διαδικτυακά παιχνίδια					
Ανταλλαγή αρχείων					
Ειδήσεις					

8. Από πού συνδέεστε με το διαδίκτυο;

A. Σπίτι B. Internet Café Γ. Σχολείο Δ. Αλλού

9. Εάν σερφάρεις από το σπίτι, ο υπολογιστής σου βρίσκεται:

A. Σαλόνι B. Τραπεζαρία Γ. Υπνοδωμάτιο Δ. Αλλού

10. Πώς επικοινωνείς με τους φίλους σου;

A. SMS B. Σταθερό τηλέφωνο Γ. Κινητό τηλέφωνο Δ. e-mail

E. Chatroom ΣΤ. Άλλο

11. Σε έχει παρενοχλήσει κάποιος μέσα από το διαδίκτυο;

A. Ναι B. Ναι

12. Έχεις συναντήσει ποτέ κάποιον που γνώρισες στο διαδίκτυο από κοντά;

A. Ναι B. Όχι

13. Έχεις δώσει ποτέ κάποια προσωπικά στοιχεία σε κάποιον που γνώρισες στο διαδίκτυο;

A. Ναι B. Όχι

14. Από πού έχετε ενημερωθεί για την ασφάλεια και τους κινδύνους του διαδικτύου;

A. Σχολείο

B. Φίλους

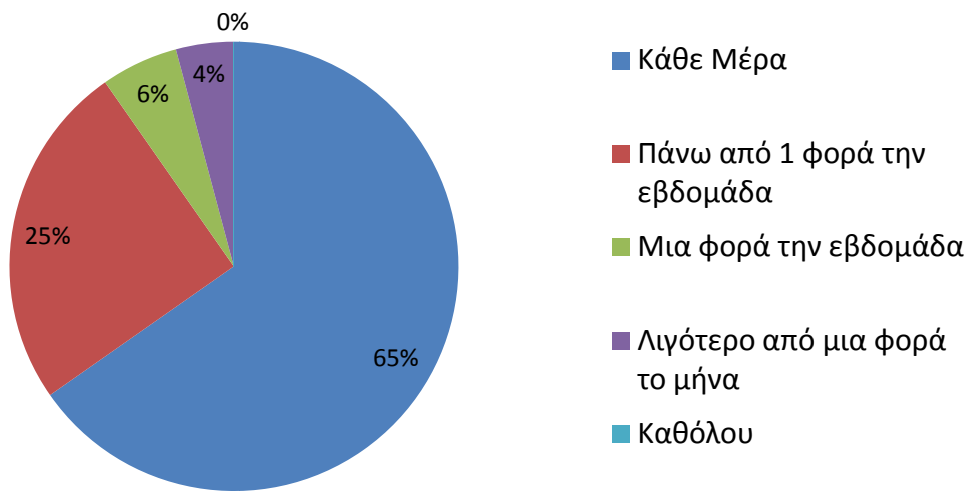
Γ. Διαφωτιστικά έντυπα

Δ. Μ.Μ.Ε. (τηλεόραση, εφημερίδες, περιοδικά)

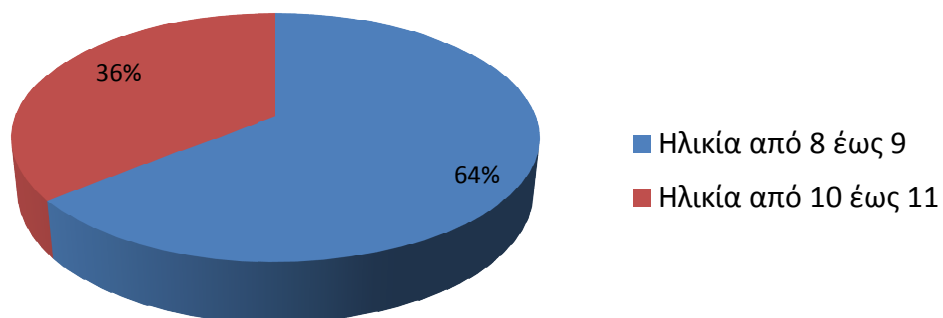
E. Δεν έχω ενημερωθεί

Τα γραφήματά μας

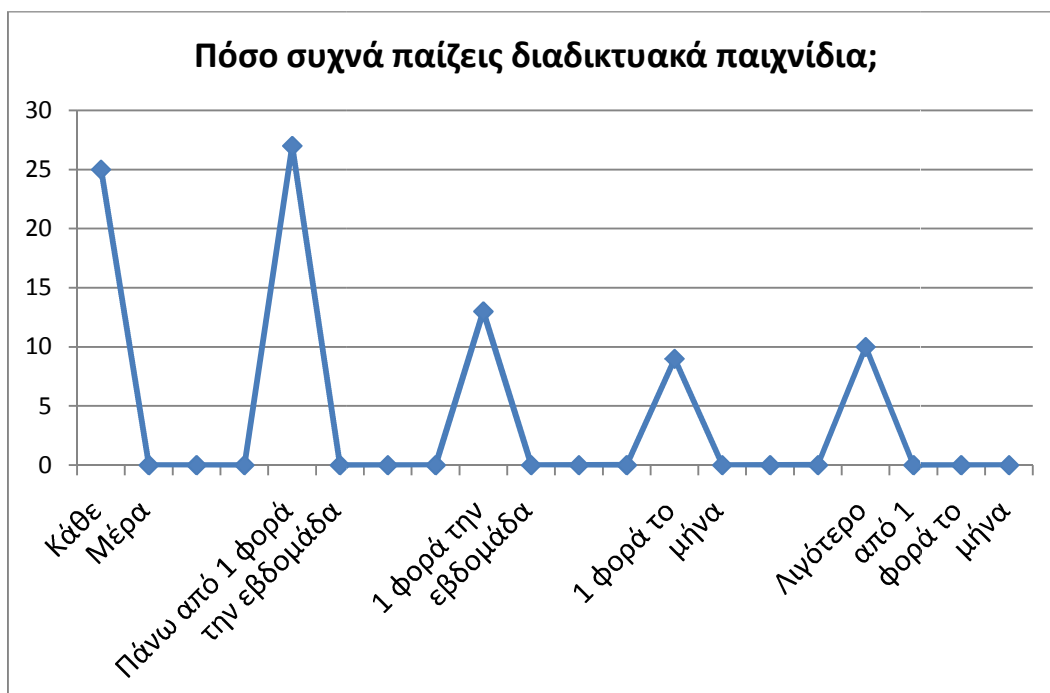
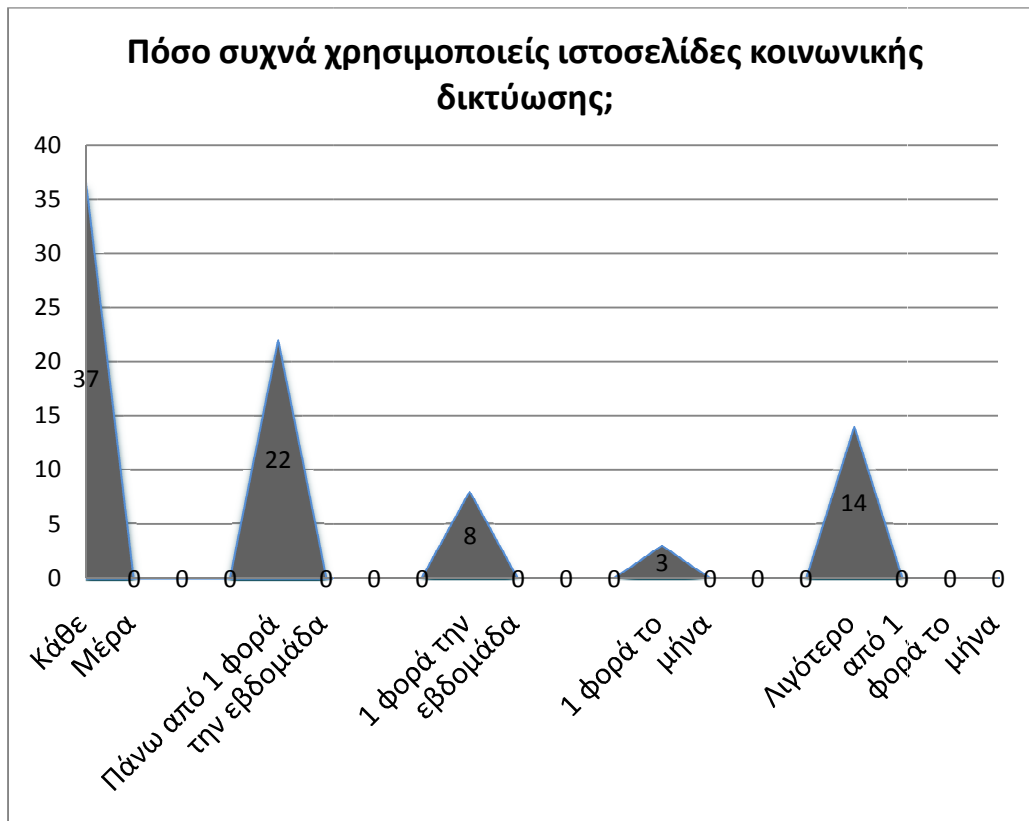
Πόσο συχνά χρησιμοποιείς το διαδίκτυο;

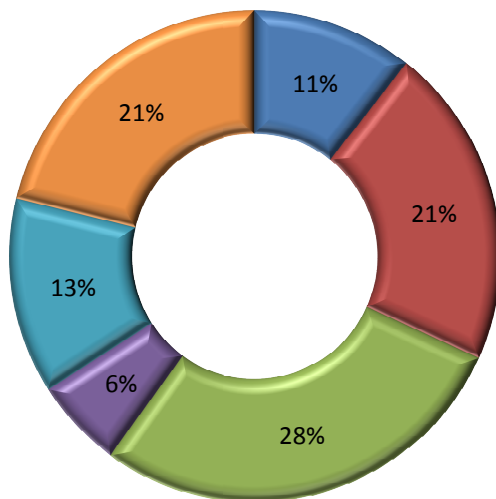
Απο ποιά ηλικία άρχισες να χρησιμοποιείς κάποια σελίδα στο διαδίκτυο;

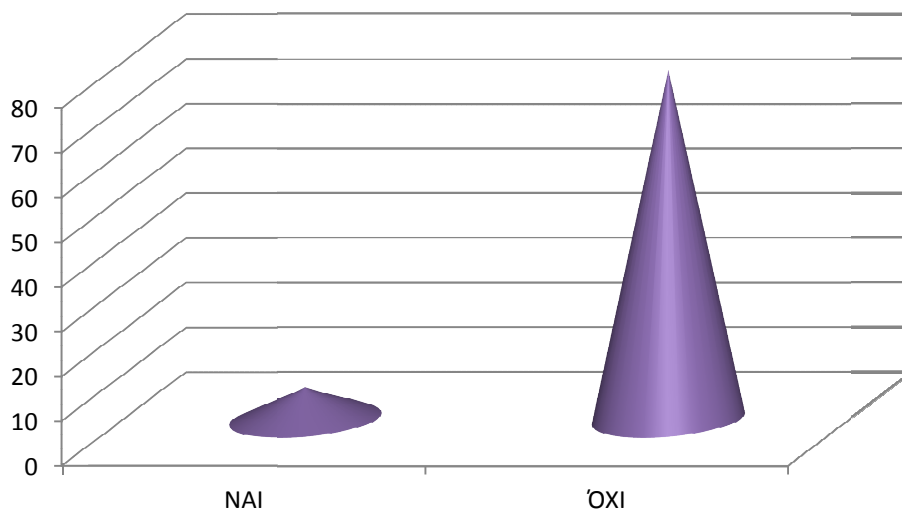

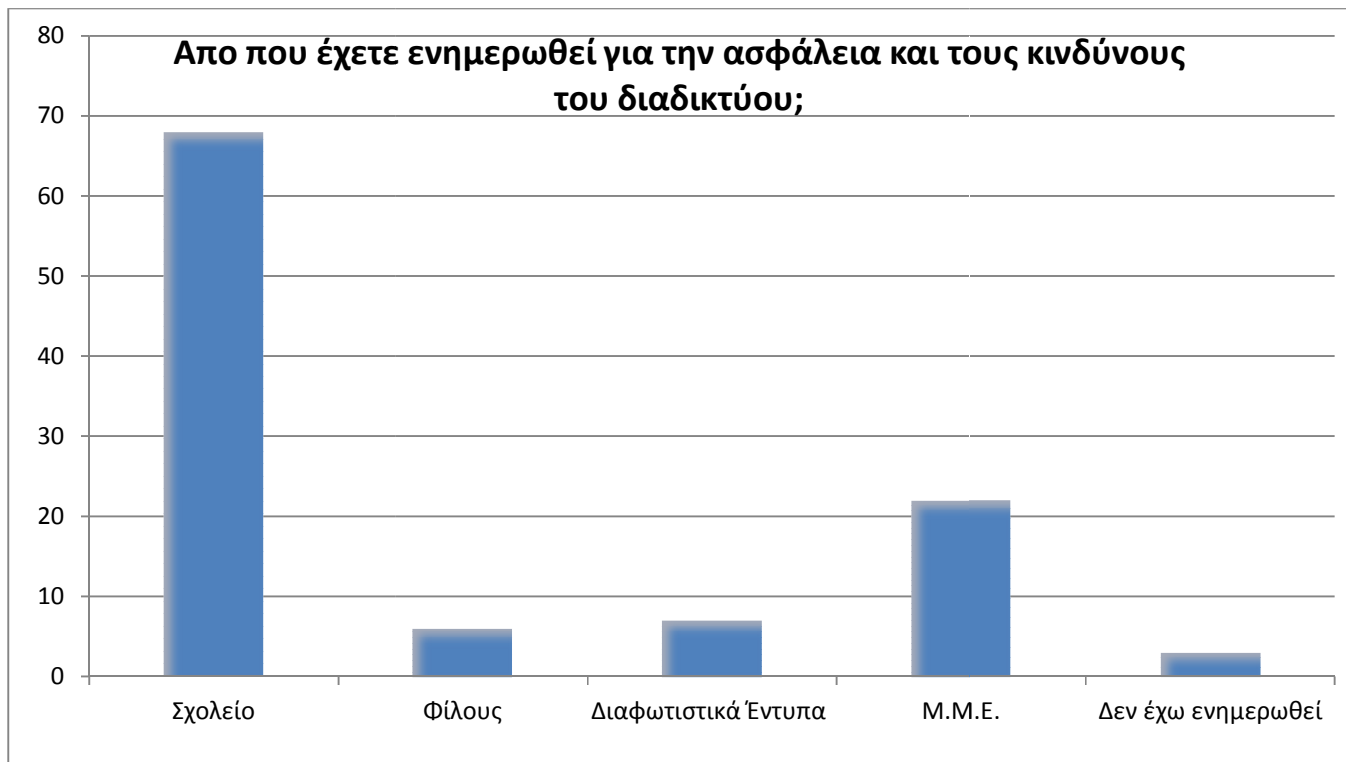
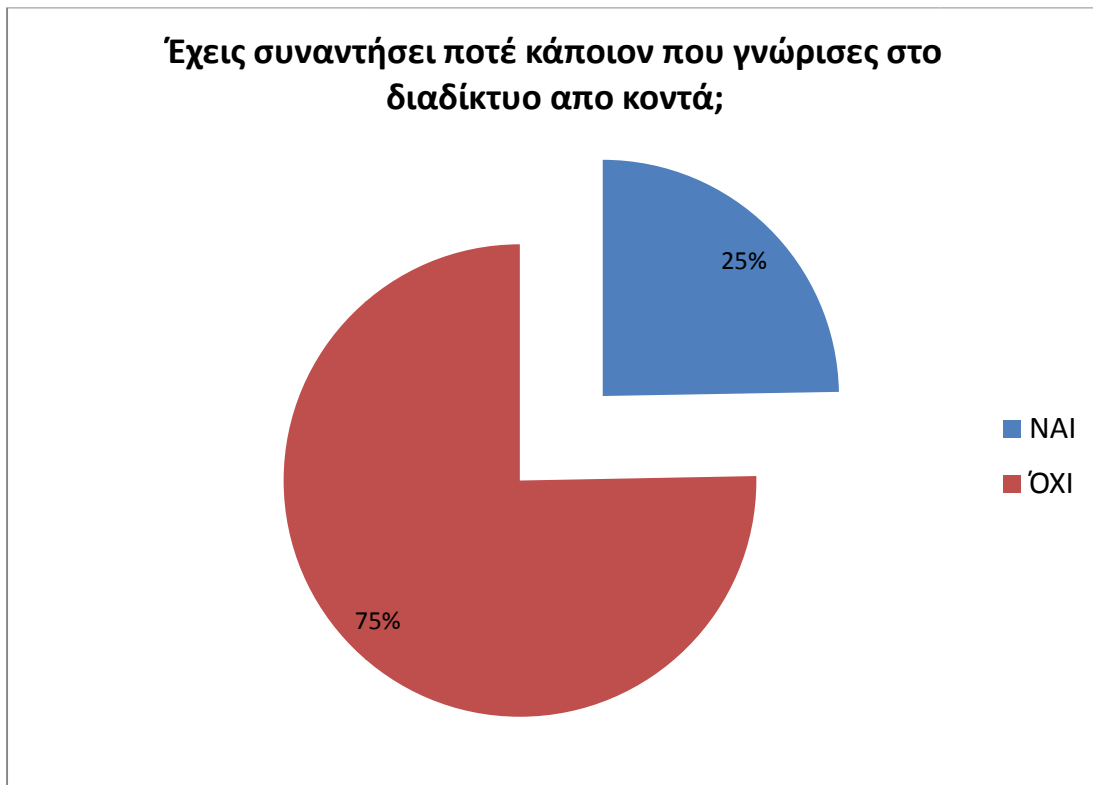
Πώς επικοινωνείς με τους φίλους σου;

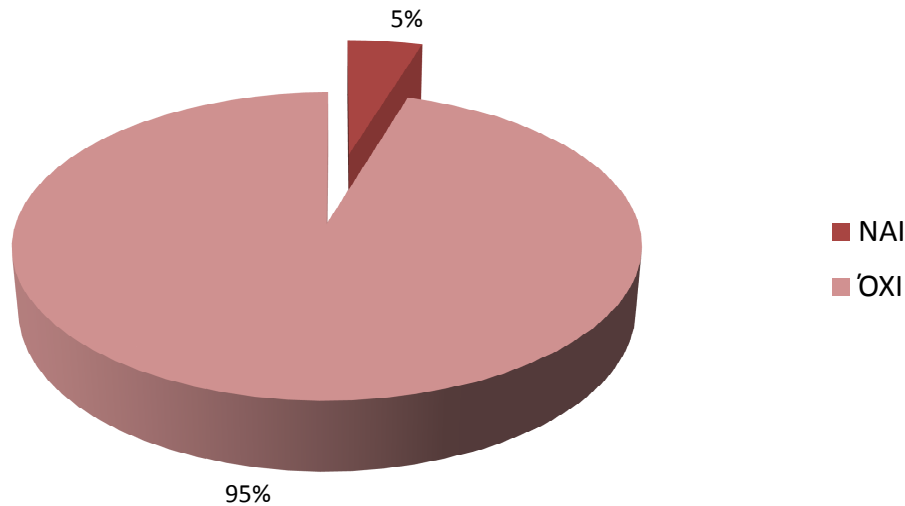
- SMS
- Σταθερό Τηλέφωνο
- Κινητό Τηλέφωνο
- Email
- Chat Room
- Άλλο

Σε έχει παρενοχλήσει κάποιος μέσα απο το διαδίκτυο;

Έχεις δώσει ποτέ κάποια προσωπικά στοιχεία σε κάποιον που γνώρισες στο διαδίκτυο;

Επιστημονική αναφορά στο έργο της έρευνας

Από τα 85 ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν στα τμήματα Α2, Α3, Α4 και Α5 καταλήξαμε στα παρακάτω για τους συμμαθητές μας:

- ♣ Οι μαθητές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε μεγαλύτερο ποσοστό κάθε μέρα
- ♣ Η ηλικία που άρχισαν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό στην ηλικία από 8 έως 9
- ♣ Γνωρίζουν προσωπικά σε μεγαλύτερο ποσοστό όλους τους διαδικτυακούς τους φίλους
- ♣ Ένα μικρό ποσοστό μαθητών μιλούν με αγνώστους μέσω της σελίδας τους στο διαδίκτυο
- ♣ Στο ίδιο περίπου ποσοστό ανεβάζουν και δεν ανεβάζουν φωτογραφίες τους σε sites κοινωνικής δικτύωσης.
- ♣ Χρησιμοποιούν τα Chatrooms, MSN @ Yahoo σε μεγαλύτερο ποσοστό «Λιγότερο από 1 φορά το μήνα»
- ♣ Χρησιμοποιούν τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης καθημερινά.
- ♣ Παίζουν διαδικτυακά παιχνίδια πάνω από μία φορά την εβδομάδα.
- ♣ Ο υπολογιστής τους βρίσκεται στο υπνοδωμάτιο τους όταν σερφάρουν.

- ♣ Επικοινωνούν περισσότερο με τους φίλους τους με κινητά τηλέφωνα.
- ♣ Μικρό είναι το ποσοστό παρενόχλησης μέσα από το διαδίκτυο.
- ♣ Μικρό είναι το ποσοστό των μαθητών που έχουν συναντήσει κάποιον που γνώρισαν στο διαδίκτυο από κοντά καθώς επίσης δεν έχουν δώσει σε μεγάλο ποσοστό τα προσωπικά τους στοιχεία σε κάποιον άγνωστο μέσω διαδικτύου.
- ♣ Τέλος η ενημέρωσή τους για την ασφάλεια και τους κινδύνους του διαδικτύου έχει γίνει σε μεγάλο ποσοστό από το σχολείο και όχι από φίλους, διαφημιστικά έντυπα ή Μ.Μ.Ε..

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο σχολικός εκφοβισμός (αγγλικά : school bullying) είναι ένα φαινόμενο νεανικής παραβατικότητας, που εμφανίζεται σε πολλές χώρες του κόσμου. Ο σχολικός εκφοβισμός αναφέρεται στη χρήση βίας μεταξύ μαθητών ή συνομηλίκων παιδιών με στόχο να προκληθεί πόνος ή αναστάτωση. Εμφανίζεται με τη μορφή του **λεκτικού εκφοβισμού** (κοροϊδία, διακρίσεις, ντροπιαστικά σχόλια), **του κοινωνικού εκφοβισμού** (διάδοση φημών, καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, απομόνωση από την ομάδα), **του σωματικού εκφοβισμού** (χτυπήματα, σπρωξίματα, κλωτσιές), **του ηλεκτρονικού εκφοβισμού** (εκβιασμός μέσω Διαδικτύου και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω μηνυμάτων στο κινητό τηλέφωνο).

ΑΙΤΙΕΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός είναι σύνθετο φαινόμενο και στην εκδήλωσή του συμβάλλει η αλληλεπίδραση ατομικών αλλά και περιβαλλοντικών παραγόντων. Πολλοί μαθητές σε όλο τον κόσμο δέχονται επιθέσεις εκφοβισμού και βίας μέσα στο σχολείο. Αυτό δεν γίνεται όμως γιατί έχουν κάνει κάτι λανθασμένο που να δικαιολογεί την εκδήλωση τέτοιου είδους συμπεριφορών εναντίον τους.

Πολλές φορές στόχος γίνεται το "διαφορετικό", το οποίο μπορεί να αφορά σε οποιοδήποτε ανθρώπινο γνώρισμα, είτε εξωτερικό είτε εσωτερικό, π.χ. η εθνικότητα, το χρώμα του δέρματος, το φύλο, το βάρος, η σχολική επίδοση.

Με την έννοια αυτή ο καθένας μπορεί να γίνει στόχος εκφοβιστικών και βίαιων συμπεριφορών σε κάποια φάση της ζωής του και συνεπώς το συγκεκριμένο φαινόμενο μας αφορά όλους.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που μπορεί να συντελέσουν ώστε ένα παιδί να εκδηλώνει επιθετικές και βίαιες συμπεριφορές. Η εκδήλωση εκφοβιστικών συμπεριφορών είναι σε μεγάλο βαθμό το αποτέλεσμα πολυποίκιλων εμπειριών και ερεθισμάτων στα οποία έχει εκτεθεί το παιδί που εκφοβίζει κατά τη διάρκεια της αναπτυξιακής του πορείας. Τα παιδιά που εκφοβίζουν μπορεί σε άλλο χώρο ή χρόνο να ήταν ή και να είναι ακόμα και τώρα αποδέκτες εκφοβιστικών και βίαιων συμπεριφορών.

Οι μαθητές συχνά εκφοβίζουν για να νιώσουν ανώτεροι από τους άλλους καθώς αντλούν ισχύ και δύναμη από τη συγκεκριμένη μορφή συμπεριφοράς. Επίσης, μέσα από την εκδήλωση εκφοβιστικών συμπεριφορών μπορεί να στοχεύουν στο να τραβήξουν την προσοχή, να τύχουν αποδοχής και να γίνουν περισσότερο δημοφιλείς από ότι ήταν στο παρελθόν.

Στην πραγματικότητα, όμως, δεν γίνονται περισσότερο δημοφιλείς, αλλά αντίθετα η πλειοψηφία της μαθητικής κοινότητας τους φοβάται και προσπαθεί να τους αποφύγει. Ακόμα, οι μαθητές που εκφοβίζονται σε αρκετές περιπτώσεις είναι

δυστυχισμένοι και προσπαθούν να μεταφέρουν το έλλειμμα χαράς που νιώθουν στους άλλους.

Ένα άλλο στοιχείο που συνδέεται με την εκδήλωση εκφοβιστικών συμπεριφορών είναι και τα συναισθήματα ζήλιας που μπορεί να νιώθει το παιδί που εκφοβίζεται για τον αποδέκτη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς. Οι μαθητές που εκφοβίζονται στοχεύουν στη "διαφορετικότητα" του άλλου για να τον κάνουν να νιώσει άσχημα για τον εαυτό του και να τον απαξιώσουν.

Συχνά οι νέοι οδηγούνται στον **Διαδικτυακό εκφοβισμό** εξαιτίας της βίωσης έντονων συναισθημάτων όπως θυμός, απόγνωση είτε πάλι και εκδίκηση, που μπορεί να προέρχεται τόσο από τις προβληματικές σχέσεις που υπάρχουν στο οικογενειακό περιβάλλον όσο και εξαιτίας μιας ευρύτερης κοινωνικής δυσλειτουργικότητας που παρουσιάζει το άτομο. Σε μερικές περιπτώσεις ο διαδικτυακός εκφοβισμός αποτελεί μορφή ψυχαγωγίας στοχεύοντας στην εκδήλωση ποικίλων αντιδράσεων και στην ικανοποίηση αναγκών που σχετίζονται με την επιβολή εξουσίας και ελέγχου. Σπανιότερα, η αποστολή μηνυμάτων σε λάθος παραλήπτες μπορεί να αποτελέσει αιτία του φαινομένου.

ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Η ενδοσχολική βία μπορεί να πάρει διάφορες μορφές:

- ♣ Απειλή τραυματισμού ή φυσικός τραυματισμός κάποιου. Εκδηλώνεται με χειρονομίες, σπρωξίματα, ξυλοδαρμούς.
- ♣ Σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση με ανήθικες χειρονομίες, ανεπιθύμητο άγγιγμα, μέχρι και σοβαρές σεξουαλικές επιθέσεις.
- ♣ Εκβιασμοί για απόσπαση χρημάτων ή προσωπικών αντικειμένων.
- ♣ Προσπάθεια για κοινωνική απομόνωση, για άσκηση επιρροής στην ομάδα των συνομηλίκων ώστε να αισθανθούν αντιπάθεια για κάποιο συγκεκριμένο συμμαθητή τους.
- ♣ Συστηματική χρησιμοποίηση υβριστικών εκφράσεων, φραστικών επιθέσεων, προσβολών και απειλών, ειρωνείας, χρήση παρατσουκλιών.
- ♣ Αποστολή απειλητικού ή υβριστικού υλικού μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, των υπηρεσιών MMS και SMS που παρέχουν τα κινητά τηλέφωνα και των διαδικτυακών τόπων κοινωνικής δικτύωσης, χρήση ή παραποίηση των προσωπικών δεδομένων κάποιου ατόμου.
- ♣ Διάδοση αρνητικών σχολίων εξαιτίας της καταγωγής, της κοινωνικής τάξης, της οικονομικής κατάστασης, της διαφορετικότητας.

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

- ♣ Δημιουργία ψεύτικων διαδικτυακών προφίλ.
- ♣ Επαναλαμβανόμενη αποστολή ηλεκτρονικών ή τηλεφωνικών μηνυμάτων.
- ♣ Παρέμβαση και παρενόχληση οποιασδήποτε διαδικτυακής δραστηριότητας του ατόμου.
- ♣ Αποστολή φωτογραφιών του ατόμου ή αλλού είδους μαγνητοσκοπημένου υλικού.
- ♣ Είσοδος σε προσωπικούς διαδικτυακούς λογαριασμούς του ατόμου.
- ♣ Αποστολή προσωπικών πληροφοριών του ατόμου σε πολλαπλούς παραλήπτες.
- ♣ Υποκίνηση τρίτων για διαδικτυακή παρακολούθηση και παρενόχληση του ατόμου.
- ♣ Αποστολή απειλητικών μηνυμάτων σε αλλά άτομα υποκρινόμενοι το άτομο που εκφοβίζεται.

ΣΥΝΕΠΤΕΙΕΣ

Οι επιπτώσεις του **σχολικού εκφοβισμού** είναι ποικίλες, σοβαρές, μακροχρόνιες και αφορούν τα παιδιά που θυματοποιούνται, αλλά και τα παιδιά θύτες καθώς και τα παιδιά παρατηρητές. Η τελευταία κατηγορία αναφέρεται στους μαθητές οι οποίοι παραμένουν αμέτοχοι χωρίς να υποστηρίζουν ή να προστατεύουν μία από τις δύο πλευρές. Συνήθως αισθάνονται άβολα και αναποφάσιστοι σχετικά με το ποιός είναι ο υπεύθυνος ή αν το θύμα άξιζε της συγκεκριμένης αντιμετώπισης ή όχι. Οι έρευνες γύρω από το θέμα δείχνουν οι επιπτώσεις αυτές να είναι συχνές στα θύματα, στους θύτες αλλά και στους αμέτοχους μαθητές του σχολικού εκφοβισμού.

Το φαινόμενο του **Διαδικτυακού εκφοβισμού** εγκυμονεί σοβαρές επιπτώσεις για την ψυχική υγεία του θύματος, αλλά και του θύτη. Η αυτοεκτίμηση του ατόμου που υφίσταται Διαδικτυακό εκφοβισμό πλήττεται έντονα τόσο ώστε σε μερικές περιπτώσεις συνδέεται με το αίσθημα της ενοχής. Το άτομο αρχίζει να αναπαράγει αρνητικές σκέψεις και η επίδοση των κοινωνικών του ικανοτήτων μειώνεται σημαντικά.

Τα παιδιά που εκφοβίζονται (θύματα) έχουν περισσότερες πιθανότητες να υποφέρουν από κατάθλιψη και άγχος και μερικά από τα συμπτώματα μπορεί να εξακολουθήσουν να υπάρχουν μέχρι την ενηλικίωση δηλαδή:

Τα σημάδια/ συμπτώματα που μπορεί να εμφανιστούν είναι ποικίλα, τόσο ψυχοκοινωνικά όσο και ψυχοσωματικά. Αρχικά, το παιδί που εκφοβίζεται νιώθει απομονωμένο, βιώνει άγχος και φόβο, και αρχίζει να παρουσιάζει σχολική άρνηση και διάφορες συναισθηματικές δυσκολίες. Είναι δυνατόν να νιώσει έντονη θλίψη,

στενοχώρια ή και κατάθλιψη. Έντονη είναι η επιθυμία του να μην πάει στο σχολείο αφού το κυριεύει το άγχος και η ανασφάλεια. Επιπλέον, αισθάνεται μοναξιά και απομόνωση και κυρίως νιώθει απελπισία και πανικό καθώς αδυνατεί να αντιδράσει. Επίσης, έχει μεγάλες πιθανότητες να αντιμετωπίσει σωματικά προβλήματα όπως πόνους στην κοιλιά, συχνούς πονοκεφάλους, διαταραχές ύπνου, πόνους στο στομάχι, ενούρηση, κ.α. Έχουν επίσης συχνά τάσεις αυτοκτονίας.

Τα παιδιά που εκφοβίζουν (θύτες) έχουν αυξημένες πιθανότητες κατάχρησης αλκοόλ και ναρκωτικών κατά την περίοδο της εφηβείας καθώς και ως ενήλικες.

Δεν τους αρέσει το σχολείο και γι' αυτό απουσιάζουν συχνά απ' αυτό. Προσελκύνονται από την βία, φέρονται σκληρά και δείχνουν ελάχιστη ευαισθησία στα θύματα. Είναι επιθετικά προς τους ενήλικες. Είναι πιο δυνατά από τους συνομήλικους και ιδίως από τα θύματα. Είναι καλά στην συζήτηση και έχουν το προτέρημα να πείθουν ώστε να ξεφεύγουν από δύσκολες καταστάσεις. Έχουν χαμηλά επίπεδα άγχους και ανασφάλειας. Οι μαθητές - θύματα εκφοβισμού αναφέρουν ότι έχουν δύσκολη επικοινωνία με τους γονείς τους σε υψηλότερο ποσοστό, συγκριτικά με τους συνομήλικους τους και οι μαθητές - θύτες αναφέρουν σε υψηλότερο ποσοστό ότι έχουν αυστηρούς - αυταρχικούς γονείς.

Τα παιδιά παρατηρητές

Εκτός από το θύτη και το θύμα η έρευνα εξετάζει και έναν τρίτο παράγοντα στο θέμα της ενδοσχολικής βίας, τους μη άμεσα εμπλεκόμενους στο θέαμα βίας, καθώς η επίδρασή τους είναι σημαντική τους μάρτυρες ή παρατηρητές περιστατικών βίας.

Τα παιδιά-παρατηρητές περιστατικών εκφοβισμού μπορεί να αντιδράσουν στο περιστατικό με τους εξής τρόπους:

- ♣ Κάποια υποστηρίζουν το θύτη με διάφορους τρόπους, όπως γέλια και χειροκροτήματα
- ♣ Κάποια άλλα απομακρύνονται υποκρινόμενα ότι δεν είδαν τίποτα,
- ♣ Αλλά τρομοκρατούνται, «παγώνουν»,
- ♣ Κάποια δεν παίρνουν θέση,
- ♣ Τέλος, κάποια προσπαθούν να βοηθήσουν το θύμα, αποδοκιμάζουν το θύτη και τρέχουν να φέρουν βοήθεια.

ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Στα πλαίσια της πρόληψης έχουν εφαρμοστεί κάποια προγράμματα κατά του εκφοβισμού και της ενδοσχολικής βίας. Η αποτελεσματικότητα των

προγραμμάτων αυτών οφείλεται κυρίως στην υιοθέτηση της Κοινωνικής προσέγγισης, μιας ολιστικής προσέγγισης, που στοχεύει στην αλλαγή του κλίματος του σχολείου, ώστε να μην αναπαράγει τη βία. Στα πλαίσια της ολιστικής προσέγγισης οι παρεμβάσεις αφορούν όλους: το σχολείο, την τάξη, τον εκπαιδευτικό, τους μαθητές, τους γονείς τους και ολόκληρη την τοπική κοινωνία. Κάποιες αποτελεσματικές πρακτικές, σε επίπεδο σχολείου και τάξης, για εφαρμογή μιας στρατηγικής ενάντια στη βία, είναι:

Σε επίπεδο σχολείου:

Το σχολείο θα πρέπει να ορίσει μία Επιτροπή ενάντια στον εκφοβισμό & την ενδοσχολική βία. Θα πρέπει επίσης να ορίσει τα δικαιώματα-υποχρεώσεις-καθήκοντα για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας απέναντι στην βία - εκφοβισμό. Η επίβλεψη του σχολικού χώρου θα πρέπει να αυξηθεί και θα πρέπει να γίνει ευαισθητοποίηση και συνεργασία με τους γονείς, προκειμένου να σταματήσει ο κύκλος αναπαραγωγής και ενθάρρυνσης της ενδοσχολικής βίας.

Επίσης θα πρέπει να δημιουργηθεί σε κάθε σχολική μονάδα «ομάδα εκπαιδευτικών συμβούλων» που με κατάλληλη εκπαίδευση, ειδικές γνώσεις και δεξιότητες θα παρεμβαίνουν ύστερα από την εκδήλωση βίαιων ενεργειών, με σκοπό την συμφιλίωση των μαθητών. Η συμμετοχή ψυχολόγων - κοινωνικών λειτουργών για την επίλυση σοβαρών ζητημάτων που σχετίζονται και με παράγοντες εξωτερικούς των σχολείων, όπως προσωπικά ή οικογενειακά προβλήματα θεωρείται επίσης σημαντική.

Σε επίπεδο τάξης:

Θα μπορούσε να γίνει στην τάξη συζήτηση για τον ορισμό & τις μορφές της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού. Να συζητηθούν τρόποι & προτάσεις για πρόληψη και αντιμετώπιση από τους μαθητές της ενδοσχολικής βίας -σύνταξη των κανόνων της τάξης ενάντια στη βία-. Η παροχή βοήθειας από μαθητές σε άλλους, για την επίλυση των συγκρούσεων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εκφοβισμό θεωρείται απαραίτητη. Επίσης θα μπορούσαν να λειτουργήσουν προγράμματα και βιωματικά εργαστήρια που στόχο θα έχουν την βελτίωση των σχέσεων των μαθητών και των σχέσεων συνύπαρξης - συνεργασίας, π.χ. παροχή ευκαιριών για θετική έκφραση της επιθετικότητας (π.χ. μέσω των αθλημάτων)

Τι πρέπει να κάνουν οι γονείς:

Εάν αντιληφθείτε ότι το παιδί σας είναι θύμα εκφοβισμού και βίας από τους συμμαθητές του στο σχολείο πρέπει να αποφύγετε παρορμητικές αντιδράσεις και να αντιμετωπίσετε όσο το δυνατόν πιο ψύχραιμα την κατάσταση. Θα πρέπει να συνεργαστείτε στενά με το σχολείο για να πληροφορηθείτε για την έκταση και τη σοβαρότητα του περιστατικού καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισής του. Στη συνέχεια θα πρέπει να κάνετε το παιδί σας να αισθανθεί ασφάλεια και υποστήριξη, να του πείτε ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν μόνο αν σπάσει η σιωπή. Να του εξηγήσετε ότι το να μιλήσει στους ενήλικες για περιστατικά βίας και εκφοβισμού δεν αποτελεί -κάρφωμα-. Πολύ σημαντικό είναι επίσης να ακούσετε προσεκτικά το παιδί σας για τα συναισθήματα και τις ανάγκες του

καθώς και για την υγεία του. Αν το παιδί σας παραπονιέται για μεγάλο χρονικό διάστημα ότι έχει σωματικούς πόνους, αν παρατηρείτε ότι έχει δυσκολίες στον ύπνο ή αν αρνείται επίμονα να πάει στο σχολείο, επισκεφτείτε έναν ειδικό ψυχικής υγείας για παιδιά.

Αν είστε γονείς παιδιού που ασκεί βία και εκφοβίζει συμμαθητές του στο σχολείο θα πρέπει να έχετε υπ' όψη σας τα παρακάτω:

- ♣ Συνεργαστείτε με το σχολείο, για την αντιμετώπιση του προβλήματος του παιδιού σας σχετικά με τη βία.
- ♣ Συνεργαστείτε με τον Διευθυντή και τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό του τμήματος του παιδιού σας για την εφαρμογή των κανόνων, των συνεπειών και την πρόληψη τέτοιων συμπεριφορών.
- ♣ Παρακολουθήστε την εξέλιξη της κατάστασης και συνεργαστείτε στενά με το σχολείο. Παρατηρήστε αν το παιδί σας εμπλέκεται συχνά σε καβγάδες ή εκδηλώνει εκφοβιστική συμπεριφορά και με τα παιδιά της γειτονιάς ή και με εσάς στο σπίτι. Μιλήστε γι' αυτά στο Διευθυντή και τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό του τμήματος και συνεργαστείτε μαζί τους για να πάρετε βοήθεια.
- ♣ Όλα τα παραπάνω αποτελούν κάποιες άμεσες δράσεις σε επίπεδο πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο.
- ♣ Χρειάζεται όμως ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρέμβασης, στο οποίο να συμμετέχει το σύνολο της σχολικής κοινότητας αλλά και ευρύτεροι κοινωνικοί φορείς, προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου.

Το σχολείο μας συμμετέχει σε ομάδες δράσεων πρόληψης (Ο.Δ.Π.) του σχολικού εκφοβισμού σε επίπεδο περιφέρειας με υπεύθυνες καθηγήτριες την Κ. Παπαδάκη Ευφροσύνη ΠΕ2 και την κ. Γεωργούλα Ευαγγελία ΠΕ4 05. Οι καθηγήτριες ασχολούνται με την ενημέρωση, την συζήτηση και την πρόληψη του φαινομένου σχετικά με τη βία και τον εκφοβισμό στο σχολείο. Επίσης συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Gomenius Regio της Διεύθυνσης Δ.Ε. Β' Αθήνας με τίτλο «Εκφοβισμός των Εφήβων» με υπεύθυνη καθηγήτρια την κ. Αναγνώστου Πολυάνθη. Το πρόγραμμα είναι πιλοτικό διάρκειας 2 ετών και σκοπό έχει να ευαισθητοποιήσει του μαθητές να συνειδητοποιήσουν ότι είναι απαραβίαστο δικαίωμά τους να ζουν σε ένα σχολικό περιβάλλον χωρίς βία. Στα πλαίσια του προγράμματος ενισχύεται η εφαρμογή καλών πρακτικών σχετικά με τη δικαιοσύνη, ειρήνη και συνεργασία ως αντίδοτο στο φαινόμενο του εκφοβισμού των εφήβων.

Βασικό επίσης είναι ότι υπάρχουν στο σχολείο μας **μαθητές - μέντορες** αυτοί είναι: Ο Βαρελάς Αντώνιος από το Β1 και η Μερκούρη Φωτεινή από το Β2 που εκπαιδεύονται για να εκπαιδεύσουν τους συμμαθητές τους σε θέματα σχετικά με τον εκφοβισμό και την βία στο σχολείο βελτιώνοντας την ποιότητα της σχολικής ζωής.

Συμπεράσματα

Από την πρώτη ενότητα καταλήξαμε στα παρακάτω:

Με αυτή την εργασία πετύχαμε να γνωρίσουμε καλύτερα τους εαυτούς μας, αποκτήσαμε **αυτογνωσία, αυτοεκτίμηση** και διαμορφώσαμε θετικές αντιλήψεις και συναισθήματα για τον εαυτό μας.

Επικοινωνήσαμε με τους συμμαθητές μας και ακούσαμε προσεκτικά και με σεβασμό την άποψη τους ακόμη κι αν αυτή ήταν διαφορετική από την δική μας.

Καταφέραμε να αποκτήσουμε **αυτοέλεγχο, εχεμύθεια και εμπιστοσύνη** ως μέλη μιας ομάδας.

Μας δόθηκε η δυνατότητα με την εργασία μας να **συνεργαστούμε** μέσα από το παιχνίδι με τους συμμαθητές μας και να αποκτήσουμε οικειότητα.

Προσπαθήσαμε να **εκφράσουμε** μέσα από δραστηριότητες, τις σκέψεις και τα συναισθήματα μας με ειλικρίνεια.

Σεβαστήκαμε τα συναισθήματα των συμμαθητών μας και μέσα από αυτά προσπαθήσαμε να καταλάβουμε τον χαρακτήρα τους χωρίς να τους κρίνουμε.

Προσπαθήσαμε να βάλουμε **στόχους**, να συνεργαστούμε με **συνέπεια** και να έχουμε **αλληλεγγύη** μεταξύ μας αλλά και με την καθηγήτριά μας.

Συνειδητοποιήσαμε ότι **ανήκουμε σε μία ομάδα**, ότι έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις και αυτό μας βοήθησε να **δεσμευτούμε** να συνεισφέρουμε με όλες μας τις δυνάμεις για να γίνουμε καλύτεροι!!

Από την δεύτερη ενότητα καταλήξαμε στα παρακάτω:

Μέσα από τα ερωτήματα στα οποία απαντήσαμε μας δόθηκε η δυνατότητα να μάθουμε ποια είναι τα απαραίτητα μέτρα που πρέπει να πάρουμε για να χρησιμοποιούμε το διαδίκτυο με πιο ασφαλή τρόπο.

Αναγνωρίσαμε τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την χρήση του διαδικτύου και ποια είναι τα προγράμματα που πρέπει να έχουμε στον υπολογιστή μας για την προστασία του.

Μάθαμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός επικίνδυνου ιστότοπου, από τα οποία μπορούμε να προφυλαχτούμε, τι πρέπει να ελέγχουμε και με ποιόν τρόπο ώστε να είμαστε σίγουροι για την ασφάλεια της κάθε ενέργειάς μας.

Πόσο συχνά είναι πραγματικά αναγκαίο να δίνουμε τα προσωπικά στοιχεία μας στο διαδίκτυο, ποια θα πρέπει να είναι η συμπεριφορά μας και πώς πρέπει να αντιμετωπίσουμε περιπτώσεις ενόχλησης από αγνώστους στο διαδίκτυο.

Μάθαμε ποια είναι τα εργαλεία προστασίας - ασφάλειας από διαδικτυακές διαφθορές καθώς επίσης και ποιοι είναι οι ιστότοποι που θα επισκεφτούμε εμείς τα παιδιά αλλά και οι γονείς μας για την ασφάλεια μας.

Τέλος από την μικρή μας έρευνα βγάλαμε συμπεράσματα και κάναμε τις επισημάνσεις μας για τους συμμαθητές μας με τα ερωτηματολόγια που μοιράσαμε και με τα γραφήματα που φτιάξαμε.

Από την Τρίτη ενότητα καταλήξαμε στα παρακάτω:

Η σχολική βία αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο και ο καθένας μας μπορεί να γίνει στόχος εκφοβιστικών και βίαιων συμπεριφορών σε κάποια φάση της ζωής του, συνεπώς το συγκεκριμένο φαινόμενο μας αφορά όλους.

Όταν ένα παιδί εκφοβίζεται στο σχολείο θα πρέπει να μη μένουμε άπραγοι, αν δεν είναι επικίνδυνο θα πρέπει να μιλήσουμε, για παράδειγμα φωνάζουμε στο δράστη «Σταμάτα!» ή μπορούμε να απευθυνθούμε στους καθηγητές μας ή στους υπεύθυνους καθηγητές που ασχολούνται με προγράμματα για τον σχολικό εκφοβισμό. Επίσης μπορούμε αν θέλουμε να μιλήσουμε με τους μαθητές - μέντορες που εκπαιδεύονται γι' αυτό το σκοπό στο σχολείο μας.

Θα πρέπει να δείχνουμε την αντίθεση μας σε αυτό που κάνει ο δράστης και να μη μένουμε απλοί παρατηρητές. Εάν μένουμε άπραγοι συμμετέχουμε και εμείς στον εκφοβισμό.

Θα πρέπει να προσπαθήσουμε να γίνουμε φίλοι με το θύμα, γιατί τα παιδιά που έχουν φίλους δεν γίνονται εύκολα στόχος. Μπορούμε να παίξουμε μαζί του να του πούμε ότι καταλαβαίνουμε αυτό που του συμβαίνει και ότι είμαστε κοντά του.

Όταν βοηθάμε το παιδί που εκφοβίζεται, βοηθάμε τον εαυτό μας! Είναι πολύ σημαντικό να βοηθάμε τους άλλους όποτε μπορούμε!

«Δεν έχει σημασία πώς μοιάζουμε, τι χρώμα έχουμε, τι γλώσσα μιλάμε, σε ποιο θεό πιστεύουμε.... Δεν έχει σημασία ποιοι και από πού είμαστε. Τελικά όλοι είμαστε ίδιοι εσωτερικά, όλοι γελάμε, όλοι κλαίμε, όλοι νιώθουμε ευχαρίστηση, όλοι νιώθουμε πόνο, όλοι αισθανόμαστε. Ας αρχίσουμε να κοιτάμε στις ψυχές...»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://blogs.sch.gr/internet-safety/archives/423>
<http://www.safeline.gr/>
<http://internet-safety.sch.gr/>
<http://www.slideshare.net/gpalegeo/ss-7585080>
<http://www.authorstream.com/3lyknfil/>
<http://www.netschoolbook.gr>
<http://erevnitikiergasia.wordpress.com/>
http://el.wikipedia.org/wiki/Σχολικός_εκφοβισμός
<http://www.saferinternet.gr/>
<http://www.e-yliko.gr/default.aspx>
<http://blogs.sch.gr/internet-safety/>
http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&ct=33&artId=244780&dt=30/11/2008http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathciv_21_21/01/2008_219134
<http://www.ypepth.gr>
<http://1gym-n-irakl.att.sch.gr/>
<http://www.antibullyingnetwork.gr>
<http://like.philenews.com/el-gr/psychology-eidiseis/269/14785/oi-synepeies-tou-scholiku-ekfovismou>
<http://www.hfcbeatbullying.info>
e-mail Σχολικού συμβούλου για το μάθημα Project της Α Τάξης

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

<http://www.edutv.gr/deyterobathmia/odysseia-sto-diadiktyo-epeisodio-3o-sympligades>

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εθισμός στο διαδίκτυο και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές υψηλού κινδύνου
Συγγραφέας: Συλλογικό έργο, Εμμανουήλ Σφακιανάκης, Κωνσταντίνος Σιώμος,
ψυχίατρος Γεώργιος Φλώρος Εκδότης: Εκδοτικός Οίκος Α. Α. Λιβάνη